

دمقالی لیکونکی: داوید سوانسون (David Swanson).

منبع اودخپریډو نیټه: کونتر پونچ (داونی گڼه ۱۵-۱۳-۲۰۱۳)

ژباړونکی: پوهندوی دوکتور سیدحسام «مل»

څوک دیوی بلی لسیزی د پاره په افغانستان کی راپاریدلی دي ؟

Who's Excited About Another Decade Afghanistan?

د نړي د (۱۹۶) هیوادونو له جملی څخه دامریکی د متحده ایالاتو نظامی ځواک په (۱۷۷) هیوادونو کی حضور لري، نور دلته زیادی هیوادونه نه تر سترگو کیری چي دامریکی د متحده ایالاتو جگړه مارو دهغو سره مخامخ وجنگیږي ، اوس داسی په نظر راځی چی سوریه اوایران دواړه دغرب ددروند یرغل څخه دڅه مودی د پاره خوندی پاتی دي ،ایا دا کوم تمایل یا تگ لاره دی ؟یا داچی د سولی ریښتیا نی افق لیدل کیری ؟ یا د مانسن ما ندیلا دعدم خشونت د لمانځلو اود جشنونوداغیزی له امله دی؟ په دغه کوچنی پیریدل شوی انځور کی دخوشباوری هغه له عیبه څخه پک داستان دافغانستان د (A) په ساده مخفف اودچهره په پیژندو سره شروع کیری .

دمیدیا څخه داسی راښکاری چي دامریکی د متحده ایالاتو گڼ شمیر عامه خلکو دامریکی د ذیصلاح له مقاماتو څخه غواړی چی دهغوی سرتیری هر څومره زر باید په همدی کال کی له افغانستان څخه بیرته خپل وطن ته راستون کړی. هغوی یعنی دامریکی عامه خلکوپه یوتول پوښتنه کي داسی څرگند کړی وه چی ولی مونږ دافغانستان سره په جگړه کی هر یو گړي (۱۰)میلون ډالرباید بی له کوم لاسته راوړنی څخه ولگوو اویا ولی ددی جگړی دوام دپاره پخپل کلنی بودجه کی ورته (۸۱) میلیون دالر تخصیص ورکړو یعنی دهغه عملیاتونو په سرته رسولو کی مصرف کړو کوم چي زمونږ اکثر ماهران اود تجربی خاوندان په واروار سره ویلی دی چی زمونږ د سربازانو د مړنی اصلی علت او عامل د ځان وژنی عملیاتونه تشکیلی .

مونږ سمدستی اوس او هم له اوریدوختونو څخه راهیسی په خپل اړخ کی مهم (اومعمولاً بشپړ مفسد) سیاستوال لرو چی دعامه خلکو د فشار د غورځولو په اړه باید له ځانه څخه عکس العمل وښيي او وروسته له (۱۲) کالو څخه باید دغه عملیاتونه اویا دغه جگړه ودروی دغه بیهوده اودغه ناسازگار جگړه دی ودرویودروی اوبیا دی هم ودروی

عجیبه دادی چي ددغه سیاستمدار نوم جمهور ریس بارک اوباما نه دي ، کله چي اوباما دامریکی دجمهور ریس په توگه واک تر لاسه کړ په افغانستان کی د امریکی دمتحده ایالاتو دسرتیرو شمیر (۳۲۰۰۰) کسه وه او هغه دسرتیرو شمیر دپنځو کالو په

موده کي (سل زرو) ته زیاته کړ، یعنی دپنځو کالو په موده کي سربیره په پیمانکارانو اودامریکی دځا نگرۍ عملیاتونو دماهرانوڅخه (۷۵۰۰۰) سرتیرۍ افغانستان ته ولیردول نوپه دی پول که دجگرۍ مصارف ته یا که د مړۍ شمیر ته یا که د جگرۍ څخه دافغانستان وړاندې ته پام واړو نو په ډاگه سره ویلی شو چي د اوباما په زما مدارۍ کی نسب د بوش دوران په پرتله له هر پلوه څو چنده تاوان را مینځته شوی دي . اودتعجب خبره خو دادی چی د تیرو بربادیو او خرابیو دنه په نظر کی نیولو سره بیا هم زمونږ د سپینی ما نی واکداران غواړی چي زمونږ سرتیرۍ تر (۲۰۲۴) کال اویا وروسته له نوموړی مودی څخه په افغانستان کي دی پاتی شی او په اصطلاح د تروریزم په وړاندی سره وجنگیږي .

متاسفانه هغه سیاستوال چي باید زمونږ په اړخ کی دریدلای وای هغه اکثرأ په واشنگتن کی نه اوسی دلته یواځی دکنگرس څو تنه غړی اوسی چي له خلکو څخه رای یا (اوبت) غواړی ، اودهغو اکثرملگری او همکاران غلی او چپ دي اما کله چی دکنگرس څخه سوری ته دمزایلود لیردولو یا زمونږ دتلویزیون دمانیتور په مخ اودهغه په مرکزی نقطه کی دهغو دحضور سوال را پپیش شی دامریکی عامه خلکو ته روښانه خبری کوی ، او پخپلو خبرو کی وایي چی مونږ دکنگرس ددواړو خونو له اکثرو غړو څخه اوړو او ټول سره راپاریدلی دي اودتیرو په نسبت په یورنگ اوبل رنگ سره خیل نظر وړاندی کوي .

اما په افغانستان کی دامریکی دسربازانو دنورو لسو کالو دپاتي کیدو په اړه پوښتنی نه خلکو ته اونه هم دکنگرس غړو ته وړاندي کیږی اولاتراوسه مونږ نه دی توانیدلی چي خپل قوت لوړ ویسو یا لاتراوسه مونږ دخپل توان د لوړوالی لاره نه ده موندلي ، ځنی نور بیا غواړی چي زمونږ په څنگ کی ځانته ځای پیدا کړي لکه دافغان جمهور ریس حامد «کرزی» .

لکه دعراق حکومت په شان مخکی له هغي ، «کرزي» موافق نه دی اود امریکی پواسطه سره دافغانستان اشغال څخه سرغړونه کوی او دخپل افغانی قانون په نظر کي نیولو سره غواړی چی امریکایی سرتیرۍ دکوم جرم په کولو سره مجزات شی یعنی هغوی ته امنیت قضایی نه ورکوی چی هرڅه زړه یی وغواړی په افغانستان کي ترسره کړي ، کرزی زیاتوی چی که چیری امریکایی سرتیرۍ په افغانستان کی داوردی مودی دپاره پاتي کیږی حق نه لری چی دافغانانو دکوردروازه په لغته وهی اوداخل شي همدارنگه هغه غواړی چی دامریکی دمتحده ایالاتو واکدارانو دافغانستان دسولې په پروسه کي سالم ونډه واخلي اود گوانتاما دزدندان څخه بیگناه افغانان (لاتراوسه په گوانتاما زندان کی اولس افغانان بندیان دی اویواځی څلور تنه بندیان له اوردی مودی څخه و عده ورکړ شوی وه چي آزادیری اما لاتراوسه نه دی آزاد شوی اودهغو جرم اوگناه هم لاتراوسه نه دی په گوته شوي) خوشی کړي اود افغانستان

دجمهوری ریاست د کال (۲۰۱۴) په ټولټاکنو کې دی لاس نه وهی او یا د انتخابا تو لړلی سبوتاژ دی ونکړي .

هر هغه څه چې دکړزی په میراث باندی فکر وشی سربیره پر هغه چې ځما نظر د چاپ وړ نه بریښی اما د «کړزی» دغه غوښتنی معقول ښکاري او کم تر کمه دامریکی دخلکو د عمومی افکاروسره سرخوړي ، دله ډیر پخوا پرافغانستان باندي له یرغل څخه مخکی دامریکی اخرنی واکمن داسی څرگندول چې هغه ددموکراسی د پراختیا د پاره هڅه اواند ترسره کوي .

اما دافغانستان په اړه مو څه وکړل ؟ ایا هغه هیواد مو آزاد کړل ؟ لکه هسی چې مو ددموکراسی دعوی کول ، مونږ خو په ټول پوښتنه کی ویلی وه چی سوری ته باید خپل مرستی ولیردو اما مونږ څو نه وه ویلي چې هغه هیواد ته مزایل ولیردول شی یا مونږ ویلی وه چی افغانستان اود افغانستان په څیر نورو هیوادونو ته بی له کوم تبعیض بشری مرستی وشي اما مونږ خودا ویلی نه وه چی زمونږ د فدرال (51,41%) بودجه جنگ او جگری د پاره ځانگری شي زمونږ توقع دا وه چی دخپل بشری کمکونو په کولو سره په نړی کی دیودوست هیواد په نظر وپیزندل شو ، زه په شرط سره وایم که چیری مونږ وغواړو چی خپل گټی تر لاسه کړو دا به ښه وی چی د سوالونو ځواب پخپله ورکړو یعنی په اصطلاح سر خپل گریوان ته وکړو .

په درناوي